

SLOVENSKI NAROD

Izhaja vsak dan popoldne, izvenredni nedelje in praznike. — Inserati do 30 petič a Din 2.—, do 100 vrst Din 2.50, večji inserati petič vrsta Din 4.—. Popusti po dogovoru. In erati davek posebej. „Slovenski Narod“ velja letno v Jugoslaviji 144.— Din, za inozemstvo 800.— Din. — Rokopisi se ne vračajo. — Naše telefonske številke so: 3122, 3123, 3124, 3125 in 3126.

Pogajanja med Francijo in Italijo prekinjena

Francoska vlada je soglasno odbila zahtevo Italije po uvedbi paritete med francosko in italijansko vojno mornarico — Komentarji italijanskega in francoskega tiska

Pariz, 28. novembra. Na seji francoskega ministrskega sveta je bilo glavni predmet obširnih razprav poročilo o francosko-italijanskih pogajanjih za sporazum o določitvi razmerja tonaže med francosko in italijansko vojno mornarico. Razprava je bila zelo živahna ter so vanjo posegli skoro vsi ministri, ki so soglasno nastopili proti italijanskemu predlogu, naj pristane Francija na pariteto tonaže med obema mornaricama. Posebno odločno je nastopil minister za vojno mornarico Leygues, ki je podrobno očrtal gradbeni program obeh mornaric ter strategično razdelitev francoskih pomorskih sil na Sredozemsko morje in Atlantski ocean.

Po zaključnem poročilu zunanjega ministra Brianda, ki je podal pregled razgovorov med zastopniki Italije in Francije ter posebno naglasil, da ni podala Italija nikakega pismenega predlo-

ga, temveč se zadovoljila z ustmenimi razgovori med njim in italijanskim poslanikom Manzoniem, je bilo soglasno sklenjeno, da se italijanska zahteva zavrne ter neomajno vztraja na dosedanjem razmerju tonaže med obema mornaricama.

O tem sklepu je bil takoj po seji obveščen italijanski poslanik Manzoni, ki se je z odgovorom zadovoljil ter izrazil upanje, da se bodo prekinjena pogajanja nadaljevala na londonski konferenci sami, ko bo položaj povsem razjasnjen.

Pariz, 28. novembra. Francoski tisk pozdravlja odgovor francoske vlade na zahtevo Italije po uvedbi paritete med italijansko in francosko vojno mornarico ter zagotavlja vlado, da stoji v tem vprašanju za njo ves francoski narod kot en mož. Francija se ne more pod-

nobenim pogojem odreči sedanjemu razmerju pomorskih vojni sil v Sredozemskem morju, ki je zanj vprašanje življenjskega pomena, ne glede na ugled Francije, ki je že tolikokrat dokazala, da je v slučaju interesov miru pripravljena tudi na dalekosežne koncesije, ki so ji morda bolj v škodo kakor v prid. Rim, 28. novembra. Italijanski listi izražajo svoje veliko nezadovoljstvo nad odgovorom francoske vlade na zahtevo italijanske vlade po izvedbi pomorske paritete. Posebno ostro komentirajo Briandovo stališče, da bo Francija morebiti nadaljevala prekinjene razgovore z Italijo, če se bo ugodno zaključil potek razgovorov med Anglijo in Japonsko, ki zastopa o odpravi podmornice slično stališče kot Francija ter vztraja pri tem, da jih je treba tudi v bodoče obdržati kot pomorsko orožje.

Kitajska ponuja Rusiji mir

Kitajska je pripravljena vzpostaviti prejšnje stanje na mandžurski železnici — Pričetek mirovnih pogajanj — Konec kitajske državljanske vojne

Moskva, 28. novembra. Kitajski general Cengstuehliang je poslal ruskemu komisarju za zunanje zadeve Litvinovu brzojavko, v kateri ga obvešča, da je Kitajska pripravljena vzpostaviti na vzhodni železnici enako stanje, kakor je bilo pred izbruhom konflikta med Kitajsko in sovjetsko Rusijo. Bivši direktor in bivši poddirektor te železnice bi zavzela svoja prejšnja mesta, dočim bi se naj o ureditvi ostalih spornih vprašanj takoj pričela pogajanja ter obenem ustavile sovražnosti. Litvinov je v posebni brzojavki takoj potrdil sprejem te kitajske ponudbe ter opozoril kitajskega generala, da je Rusija že sporočila svoje po-

goje po svojem zastopniku Simanovskemu v Harbinu. — Za direktorja vzhodne železnice priporoča Jemšanova, za poddirektorja pa Eismonta. V svrhu dogovora o nadaljnjih pogajanjih naj odpošlje Kitajska svojega zastopnika, ki mu naj da vsa oficijelna pismena pooblastila. Sovjetska Rusija bo za svojega zastopnika imenovala člana zunanjega komisarijata Simanovskega. Ta dva pooblaščenca naj se dogovorita o kraju in datumu sestanka kitajsko-ruske konference za mirovna pogajanja.

Peking, 28. novembra. Tukajšnji vojaški krogi so mnenja, da bodo Rusi v kratkem zasedli Harbin. Inozem-

ska kolonija v Harbinu se boji, da bodo umikajoče se kitajske čete izropale mesto.

London, 28. novembra. Rusko poročanje v Mandžuriji se je ustavilo pri Zaganu, postaji vzhodno-Kitajske železnice, ki je približno 44 km oddaljena od meje.

Šanghaj, 28. novembra. Kakor poročajo, je Čangkajšek izplačal pol milijon funtov sterlingov trem voditeljem Kuomintšana, ki so nato ustavili sovražne operacije proti Nan-kingu. Na ta način je Čangkajšek lahko odposlal proti južnim upornikom mnogo čet, ki so se borile doslej s pristasi Kuomintšana.

Henderson o zunanje-političnih problemih

Obnova angleških diplomatskih odnošajev z Rusijo — Posredovanje v rusko-kitajskem sporu

London, 28. novembra. Na včerajšnji seji spodnje zbornice je zunanji minister Henderson odgovoril na več interpelacij o obnovi diplomatskih odnošajev z Rusijo. Minister je izjavil, da more povedati za gotovo, kdaj bosta angleški poslanik v Moskvi in ruski poslanik v Londonu nastopila svoji mesti. Zagotovil je interpellantom, da bo uživalo angleško poslanstvo v Moskvi iste pravice, ki bodo priznane osebju sovjetskega poslanstva v Londonu. Poslanštvi bosta deležni običajnih diplomatskih privilegijev. Nadalje je izjavil Henderson, da se v pogajanjih z zastopniki sovjetske republike ni nikdar razpravljalo o finančni podpori.

Na vprašanje, ali bo angleška vlada posredovala za pomirjenje med Rusijo in Kitajsko, ki sta obe podpisali Kelloggov mirovni pakt je Henderson odgovoril, da Kellogov pakt ne določa nobenih sankcij v primeru njegove kršitve. Določa edinole, da bo vsak podpisnik mirovnega pakta, ki bo skušal pospeševati svoje narodne interese s pomočjo vojne, izgubil pravico do ugodnosti, ki jih nudi mirovni pakt. Končno je izjavil Henderson, da bo Kitajska apelirala na Društvo narodov. Statut Društva narodov določa v tem primeru posebno proceduro. Zato je najbolje, da se počaka najprej razvoj stvari v tej smeri.

Bivši zunanji minister Chamberlain je vprašal, ali so se vršili med Anglijo in Zedinjenimi državami razgovori o položaju na Kitajskem in ali so predlagale Zedinje-

ne države skupno diplomatsko akcijo proti kršitvi Kellogovega pakta od sovjetske države. Henderson je odgovoril, da je že pred dnevi informiral spodnjo zbornico, da je Anglija pripravljena sodelovati v vsaki akciji, ki ima za namen mirno poravnava rusko-kitajskega spora. Dostojni pa ni še nobena vlada predlagala skupno akcijo v tej zadevi. Ako se to zgodi, je angleška vlada pripravljena sodelovati v skupni akciji za rešitev spora med Rusijo in Kitajsko.

Na vprašanje Chamberlaina, ali bo angleška vlada obnovila pogajanja z Zedinjenimi državami o rešitvi kitajskoruskega spora je Henderson odgovoril: „Na to vprašanje odgovorim samo to, da angleška vlada proučuje to zadevo. Kakor sem že izjavil, smo pripravljene sodelovati tozadevno v skupni akciji. Proučil bom predlog, naj Anglija začne s to akcijo.“

Neki poslanec je nato vprašal, ali bi kitajskoruski spor lahko rešil na kak drug način in ne potom Društva narodov. Henderson je odgovoril, da nameravana akcija nima ničesar opraviti z Društvom narodov, ker bi se te akcije udeležile le države podpisnice Kellogovega pakta, ki so ga podpisale tudi Rusija in Zedinjene države. Končno je Henderson izjavil, da je angleška vlada sklenila objaviti belo knjigo, v kateri so obrazloženi spremembe pravic in obveznosti angleške države, ki so nastale s pristopom Anglije k opcijski klavzuli.

Ozadije atentata v Vatikanu

Na kanonika Smitha je streljala njegova ljubimka, ker jo je zanemarjal

Stockholm, 28. novembra. Gospodična Margerita Gundrun Ramstad, ki je streljala minulo nedeljo na kanonika Johna Smitha v Vatikanu, je bila rojena v Stockholmu. Smitha je spoznala, ko je bil še duhovnik v Oslu. Med obema se je naglo razvil veliko prijateljstvo, tako da je sklenil Smith izstopiti iz rimsko-katoliške cerkve in poročiti se z njo. Kakor hitro pa je za to zvedel Vatikan, ga je takoj poklical v Rim. Meseca avgusta je povra-

bil Smith Radstadovo, naj ga poseti. Ko je potovala v Rim, je poslal Vatikan Smitha kot člana neke posebne komisije v Haag. Po povratku v Rim se je Smith Ramstadovi dosledno izogibal. To jo je tako razkačilo, da je sklenila Smitha umoriti. Vatikanski sodišče smatra, da se je gospodični omračil um in bo odposlana nazaj na Švedsko. Smith bo vstopil v neki samostan.

Tragična smrt letalskega poročnika v Ljubljani

Letalski poročnik Mihajlo Popović je podlegel operaciji kot posledici poškodb, zadobljenih pri telovadbi

Ljubljana, 28. novembra. Te dni je v Ljubljani umrl tragične smrti mlad letalski poročnik Mihajlo I. Popović. Podlegel je operaciji, ki je bila potrebna zaradi notranjih poškodb, katere je po naključju zadobil pri telovadbi.

Vojaska komanda je naprosila JSS, naj priredi za skupino mlajših letalcev-Castnikov gimnastični tečaj, da se letalci fizično in živčno utrjuje. Savezno vodstvo je radovolje ustreglo želji vojaške komande in tako se je vršil pod vodstvom prednjakov JSS gimnastični tečaj za letalce v Ljubljani, ki je trajal že skoro mesec dni. Udeležilo se ga je okoli 40 častnikov in letalcev, ki so pridno vežbali lahke gimnastične vaje, zlasti pa lahkoletelstvo. Popreje, ko je bilo vreme še ugodno, so telovadili na letnem telovadišču Ljubljanskega Sokola, te dni, ko je deževalo, se je pa tečaj vršil v telovadnici Narodnega doma.

Pretekli petek dopoldne so bili gojenci gimnastičnega tečaja zbrani v telovadnici, izvajali so razne, večinoma lahke vaje, končno je pa pričelo skakanje čez mizo z zaletom z deske. Razdalja med desko in mizo je bila neznatna, kakor je za skakanje naraščala. Toda nesreča nikoli ne počiva. Čudno naključje je hotelo, da se je pri skakanju težko ponesrečil mladi poročnik, ki je čez nekaj dni podlegel poškodbam.

Poročnik Mihajlo I. Popović je bil tudi med telovadci. Simpatični častnik je bil prav dober telovadelec in z lahkoto je večkrat skočil preko mize. Pri ponovnem zaletu je pa med tekom nenadoma spremenil korak. Posledica tega je bila, da je na deski spodrsnil in priletel pri skoku precej trdo ob rob mize. Malo ga je zabolelo, pa je kljub temu takoj vstal in odšel nazaj v vrsto. Nihče takrat ni slutil, da bo imela malenkostna nezgoda tako težke posledice. Popović je začel nenadoma tožiti o bolečinah v trebuhu, nakar so ga tovariši odvedli v garderobo. V garderobi je legel na blazino, počutil pa se je razmeroma dobro. Preiskal ga je njegov tovariš, vojaški zdravnik, ki je tudi med letalci, in ugotov-

vil je, da srce normalno utripa in da tudi žila bije normalno. Popović je še nekaj časa ostal v garderobi, potem je pa odšel domov.

Popoldne se je njegovo stanje znatno poslabšalo. Bolečine v trebuhu so bile vedno hujše in končno je bil prisiljen odpeljati se v garnizijsko bolnico. V bolnici so ga preiskali in ugotovili notranje poškodbe. Najbrž so se mu bila zamešala čreva. Zato je bila potrebna operacija. Nesrečni poročnik je po operaciji v torek ob 5. jutraj podlegel.

Smrt mladega in nadarjenega častnika, ki je bil zelo priljubljen, je vzbudila splošno presenečenje in potrost med tovariši, in globoko sočutje s težko prizadetimi svojci.

Glede nesreče je bila uvedena preiskava, ki je pa pokazala, da gre samo za nesrečno naključje, tako, da ni nihče odgovoren za njo. Vsi častniki, ki so bili priče nezgode, so soglasno izpovedali, da gre pač samo za nesrečno naključje.

Pogreb poročnika Popovića, ki je umrl v cvetu mladosti, bo danes popoldne ob 15.30 iz garnizijske bolnice na pokopališče k Sv. Križu. Pokopan bo z vsemi vojaškimi častmi. Blag mu spomin!

Borzna poročila.

LJUBLJANSKA BORZA.

Devize: Amsterdam 22.78, Berlin 13.4975 do 13.5375 (13.5125), Bruselj 7.8959, Budimpešta 9.882, Curih 1094.4—1097.4 (1095.4), Dunaj 7.943, London 275—275.80 (275.40), Newyork 56.245 do 56.445 (56.345), Pariz 233.36, Praga 167.45, Trst 294.35—296.35 (295.35).

ZAGREBSKA BORZA.

Devize: London 275.40, Newyork 56.35, Pariz 222.37, Milan 295.55, Curih 1095.90, Berlin 1351, Dunaj 794, Praga 167.45.

Effekti pos. 85, vojna škoda 433.

INOZEMSKA BORZE.

Curih: London 25.1275, Newyork 515.10, Pariz 20.29, Milan 26.96, Madrid 71.70, Berlin 123.30, Dunaj 72.47, Beograd 9.1277875, Praga 15.28, Bukarešta 307.30, Budimpešta 90.12, Sofija 3.72125, Varšava 57.75.

Avstrijska ustavna reforma

Konferenca dr. Schobra z večinskimi strankami — Sporazum o razširjenju pravic zveznega predsednika

Dunaj, 28. novembra. Snoci so se nadaljevala pogajanja o ustavni reformi. Z zveznim kancelarjem dr. Schobrom se je sestel posl. dr. Danneberg. Pogajanja so trajala pozno v noč. Zvezni kancelar dr. Schober je imel konferenco tudi z zastopniki večinskih strank, na kateri je poročal o svojih dosedanjih pogajanjih. Razpravljalo se je tudi o spornih točkah ustavne reforme.

Izpremembo položaja čnešta Dunaja kot zvezne dežele socialni demokrati slejkoprej odklanjajo. Glede na pravico zveznega predsednika za izredne ukrepe se bo najbrže dosegel sporazum na ta način, da se bo predsedniku z odobritvijo zvezne vlade

mogla dati taka pravica samo za gotove zadeve. Tozadevni zakon bo takratno uvedel vsa področja zakonodaje, za katere ta pravica ne bo veljala, ter bo točno opisal pogoje za izdavanje izrednih naredb.

Svojo zahtevo, da se mora o vsakem zakonskem sklepu na zahtevo ene tretjine poslancev vršiti ljudsko glasovanje, označujejo socialni demokrati kot neopustljivo. Meščanske stranke izražajo zato bojazen, da bi mogli socialni demokrati pri vsakem zakonodajnem delu postaviti parlament pod pritisk takega ljudskega glasovanja. Pododbor ustavnega odbora se je sestel danes. Od njegove seje se pričakuje nadaljnji sklepi.

Macdonald o razorožitvenih težkočah

Pomorska razorožitvena konferenca pred novimi težkočami — Američani se nočejo vmešavati v evropske zadeve

London, 28. novembra. Snoci je bil ministrijski predsednik Macdonald v spodnji zbornici gost zastopnikov angleškega mirovnega gibanja, ki ga je privedel svet za preprečevanje vojne. Pri te, priliki je imel Macdonald govor, v katerem je dejal:

„Pomorska razorožitvena konferenca petih veliš gre nasproti novim težkočam. Na posetu v Zedinjenih državah smo razpravljali z ameriškim oblastmi o različnih stvareh in smo proučili ves položaj. Naš namen je bil, da ustvarimo popolnoma nove pogoje za rešitev razorožitvene vpra-

šanja. Vi se lahko pogajate, kolikor se hočete, toda če manjkata dobra volja in uvidenost, so vsaka pogajanja brezuspešna. Američani ne bodo sodelovali z nami kot zavezniki in se nočejo vmešavati v evropske zadeve. Naše sodelovanje z Zedinjenimi državami bo toliko časa aktivno, dokler bo vsa zadeva usmerjena k dobremu. Mi ne moremo trditi, da so Zedinjene države opustile kako priliko, kadar je šlo za pomoč neki veliki stvari. To je temelj, na katerem sloni naše sodelovanje z Zedinjenimi državami.“

Uvoz iz Brazilije

Beograd, 28. novembra. Na podlagi finančnega ministra je kralj podpisal zakon o uporabi mini-malnih carinskih stopenj za uvoz blaga po poreklu iz Brazilije.

Nesreča v premoškoku

Duisburg, 28. novembra. V rovu št. 5 premoškoka August Thyssen je vdrla voda. Štirje rudarji so bili ubiti, osem pa težje ranjenih.

Razpuščeno

albansko-avstrijsko društvo

Beograd, 28. nov. Po poročilih z Dunaja je albanski konzulat izdal komunike, v katerem izjavlja, da so vsi Albanci, člani avstrijsko-albanskega združenja, izstopili iz te organizacije, ki glede na to ne obstoji več. Kakor znano, je bilo to društvo osnovano na željo tiranske vlade in so bili v njem poleg Albancev vplivne osebnosti bivše avstrijske monarhije. Nedavno je nastal spor med albanskimi in avstrijskimi člani tega društva, ki je zato likvidiralo. Vzroki spora niso znani.

Krščansko-komunistična poligamna sekta

Oslo, 28. novembra. V mesecu Christiansand na Norveškem je policija prišla na sled čudni sekti. Člani sekte, ki se je imenovala krščanska občina, so bili pristajali ekstremnega komunizma, ki se je izražal v skupni lastnini vseh stvari, celo ščetek za zobe. Tudi ženske so bile last vseh. Policija je člane re sekte obtožila zaradi mnogozenstva. Preiskava je zelo težavna, ker so člani prisegli, da bodo varovali strogo molčečnost ter zato odklanjajo vsako izjavo.

Iz policijske kronike

Ljubljana, 28. novembra.

Včeraj je bilo na Turjaškem trgu vlomljeno v izlozbeno okno čevljarja Franca Škrabca. Tat mu je odnesel par čevljev, vrednih 350 Din. — Železniškemu uradniku Alojziju Novaku, stanujočemu v Podlimbarski ulici 6, je nekdo včeraj ponoči odnesel 6 zapov, vrednih 165 Din — Tudi preglednik železniške proge Ivanu Kumerju je tat odnesel 4 zapoje, vredne 250

Včeraj se je pripetila okoli pol 6. na Zaloški cesti manjša prometna nesreča. Ko je privozil sofer avtomobila št. 15.329 z dvorišča Leonišča na cesto, je v istem hipu privozil tramvaj, ki je zadel vanj. Pri karambolu se je avtomobil precej poškodoval in ima lastnik okoli 1000 Din škode. Sofer za-trjuje, da voznik Martin Gole ni zvonil, ta pa pravi, da sofer ni dajal nobenega znamenja, ko je vozil z dvorišča.

Prvi višji samaritanski tečaj v Ljubljani

Sinoči je bil zaključen prvi višji samaritanski tečaj v naši državi — Udeležencev je bilo 44, izpit jih je položilo 35

Ljubljana, 28. novembra.

S posebnim odlokom je dalo ministrstvo za narodno zdravje pred meseci inicijativo za prirejanje višjih samaritanskih tečajev. Nižji taki tečaji se v naši državi prirejajo že nekaj let z velikim uspehom med ljudstvom, v šolah in raznih socialnih ustanovah. Vse priznanje pa gre kraljevemu odboru Rdečega križa v Ljubljani, da je priredilo prvi višji samaritanski tečaj v Ljubljani, ki je torej prvi te vrste v državi.

O velikem pomenu samaritanskih tečajev za povzdigo narodnega zdravja in higijene nihče ne dvomi. Ljubljanski odbor Rdečega križa pod predsedstvom neumornega dr. Otona Fetičiča je v tem pogledu pri nas oral ledino in žanje zdaj lepe uspehe. Prav točno je predsednik sinoči ob zaključku višjega samaritanskega tečaja označil Rdeči križ med nami pred vojno, rekoč, da je to bilo društvo, ki ni koreninilo v našem narodu, ker je bilo samo zbirališče pokolenih avstrijskih oficirjev in jare gospode, ki jim je bila resnična zdravstvena povzdiga naroda deveta briga. Delovanje Rdečega križa danes pa dokazuje, da si je v svesti važne misije, ki jo vrši za narod in to s pomočjo naroda samega. Lepšega dokaza za to ni, kakor onih 35 udeležencev višjega samaritanskega tečaja, ki so včeraj položili pred komisijo zdravnikov izpite in dobili lične diplome, s katerimi so dobili pravico delovati kot samaritani. In ti udeleženci niso bili morda iz meščanskih krogov in niso prišli k predavanjem o zdravstvu, da bi si preganjali dolge. Udeleženci so iz delavskih vrst, delavci, mali obrtniki in delavci v tovarnah, strežnice, šivilje itd., ki so si prikrajšali ure počitka po napornem dnevnem delu v obratih in prišli poslušati, kako lahko pomagajo bližnjemu v nesreči. Kakor so danes v vsakem kraju postaje gasilnih društev, tako bodo v kratkem v slehernem kraju ustanovljene samaritanske postaje, ki bodo vršile še važnejšo socialno misijo med narodom, v slučaju nesreče, nezgod in posebno še v času epidemij, katastrof itd. Kader za te postaje izobražuje iz naroda kraljevni odbor Rdečega križa s pomočjo socialnih in higienskih zavodov ter z nesebično požrtvovalnostjo naših zdravnikov.

Rdeči križ je priredil pod okriljem OUZD nižji in višji samaritanski tečaj. OUZD je povabila v ta dva tečaja delavce in delavke, ki so se odzvali v lepem številu, se udeleževali vestno in vztrajno vseh predavanj in končali tečaje z uspehom. V nižjem tečaju je bilo 40 predavanj, 18 teoretičnih in 22 praktičnih; od 50 udeležencev jih je položilo izpit 43; predavali so pa vodja tečaja dr. P. Mis, dr. M. Rus, dr. Otmir Krajec in uradnik OUZD g. Bole o anatomiji, fiziologiji, prvi pomoči, negi bolnikov in ranjenih, o Rdečem križu in ženevski konvenciji.

Sinoči je pa bil slovesno zaključen tudi višji samaritanski tečaj, ki je prišel 1. oktobra. 44 udeležencev je poslušalo 15 predavanj, od teh 6 s filmi. Izpit jih je položilo od 17. ure naprej 35; štirje zaradi bolezni niso mogli k izpitu. Predavali so jim vodja tečaja dr. Franta Mis, dr. T. Jamar, dr. I. Pirc, dr. Jakša, uradnik Higijenskega zavoda g. Hubelj in tajnik RK g. Malnarč o zdravju v hiši, o šolski higijeni, duševni in obrtni higijeni, o tuberkulozi, alkoholu, o pobijanju nalezljivih bolezni, o borbi proti raku, o dečji higijeni ter o Rdečem križu in narodnem zdravju.

Po izpraševanju kandidatov — v izpraševalni komisiji so bili dr. Zajc, dr. O. Krajec, dr. Miš in odbor RK, — jih je nagovoril vodja obeh tečajev dr. Fr. Mis. Lepo je očrtal njih vzvišeno socialno nalogo in dolžnost in hkratu s porazno statistiko o številu jetičnih, sifilitičnih in umobolnih v naši državi pokazal, kako je potrebno samaritansko delo med ljudstvom, ki mu preti degeneracija in pogin, če ne bomo sami pripravljeni, da se higijensko in zdravstveno dvigne.

Nato je nagovoril samaritanke in samaritanke predsednik kraljevnega odbora RK g. dr. Fetičič. Zahvalil se jim je za požrtvovalni in nesebični obisk in jih vzpodbujal k samaritanskemu delu med ljudstvom. Pozdravil je tudi navzočega zastopnika mestne občine g. dr. M. Zarnika, zastopnika tiska, zahvalil se je vsej javnosti, ki je prizadevanje Rdečega križa podpirala. Okrožnemu uradu, ki je dal na razpolago prostor in učne pripomočke in gg. zdravnikom-predavateljem.

Absolventi tečaja so se nato g. predsedniku zaobljubili, da bodo svojo samaritansko nalogo izvrševali vestno in nesebično. V imenu samaritanov in samaritank sta se prirediteljem in posebno še voditelju tečaja zahvalila g. Škrlavnik in gđ. Zvonka Kete ter mu izročila lep šopek cvetlic z darilom.

Za celibat uradnic ali proti

Poklonite se uradnici, ko mora izpolniti materinsko dolžnost! — Eden, ki je strašno hud na poročene uradnice

22

Vestno in pazljivo sem čitala vse dosedanje odgovore na anketo celibata uradnic. Zato naj mi bo dovoljeno povedati nekaj misli.

Prav pravite, g. I. R. »O vestnosti žene in uradnice govoriti le tisti, ki jo imajo. Sem poročena uradnica in zato ne zanemarjam urada in ne doma. Žena, ki ljubi moža in deco, je gotovo vestna doma in v uradu. Mnogi učenjaki so že pisali, da daje ljubezen vzpodbudo k delu. Marsikateri šef bi ne zamenjal svoje vestne poročene uradnice za novo neporočeno moč. Tudi ni skoraj nikoli prepira v takem zakonu, kjer služi tudi žena, kajti ona razume moža mnogo bolje in mu pomaga kot taka prenašateljica skrbi za preživljanje svoje družine in dostikrat tudi za onemogle starše.

Očita se nam, da v uradu razpravljamo o zakonskih dolžnostih. Vprašam pa vas, neporočene uradnice, koliko vas pa je, ki nikoli v uradu ne pokramljate o svojih idealih, kje ste bili ta ali oni večer, kako je bilo na plesu, v gledališču itd. — Mislim, da je ni, kar roko na srce, povsod se dobi izjeme.

Res je, da poznam tudi take zakone, kot napr.: zakon brez otrok, mož zasluži mesečno 400 Din — a žena je uradnica, mož inženjer — žena uradnica, mož advokat — žena učiteljica, hčerka bogatega trgovca — uradnica. Take uradnice rade v resnici zanemarjajo urad. ker se zaveda, da je mož inženjer, advokat ali oče bogat trgovec. Hodijo v pisarno ne iz potrebe, pač pa, da potratijo svojo plačo za luksus. Za take uradnice naj se uvede celibat ne glede na to, ali je poročena ali ne. Dalje poznam zakon, mož državni uradnik z enako plačo kot moj mož, toda s to razliko, da je ona lepo doma, ima 1 otroka, ki je po cele dneve nedelje in večere prepuščen služkinji — ona pa elegantno oblečena v kožuh hodi po plesih, zabavah in ji ne manjka ničesar. Tudi ona zasluži, ker ima bogatega domačega prijatelja. In takih žen je tudi dovolj — toda prav imajo, nihče jim ne očita, da odjedajo drugim kruh.

Pravijo, kdor nima toliko, da bi preživljal ženo, naj se ne ženi. Z ljudmi takih nazorov je vsaka debata bob ob steno. Mar je še premalo gorja in nezakonske dece na svetu?

Vi, ki ste za celibat uradnic kar brez izjeme, bi storili mnogo bolje, da bi se zavzeli z isto vneto za zboljšanje gnetnega položaja poročenih državnih uradnikov, kar ti na podlagi tega bi bilo tudi vprašanje celibata uradnic zadovoljivo rešeno.

lu, se udeleževali vestno in vztrajno vseh predavanj in končali tečaje z uspehom. V nižjem tečaju je bilo 40 predavanj, 18 teoretičnih in 22 praktičnih; od 50 udeležencev jih je položilo izpit 43; predavali so pa vodja tečaja dr. P. Mis, dr. M. Rus, dr. Otmir Krajec in uradnik OUZD g. Bole o anatomiji, fiziologiji, prvi pomoči, negi bolnikov in ranjenih, o Rdečem križu in ženevski konvenciji.

Sinoči je pa bil slovesno zaključen tudi višji samaritanski tečaj, ki je prišel 1. oktobra. 44 udeležencev je poslušalo 15 predavanj, od teh 6 s filmi. Izpit jih je položilo od 17. ure naprej 35; štirje zaradi bolezni niso mogli k izpitu. Predavali so jim vodja tečaja dr. Franta Mis, dr. T. Jamar, dr. I. Pirc, dr. Jakša, uradnik Higijenskega zavoda g. Hubelj in tajnik RK g. Malnarč o zdravju v hiši, o šolski higijeni, duševni in obrtni higijeni, o tuberkulozi, alkoholu, o pobijanju nalezljivih bolezni, o borbi proti raku, o dečji higijeni ter o Rdečem križu in narodnem zdravju.

Po izpraševanju kandidatov — v izpraševalni komisiji so bili dr. Zajc, dr. O. Krajec, dr. Miš in odbor RK, — jih je nagovoril vodja obeh tečajev dr. Fr. Mis. Lepo je očrtal njih vzvišeno socialno nalogo in dolžnost in hkratu s porazno statistiko o številu jetičnih, sifilitičnih in umobolnih v naši državi pokazal, kako je potrebno samaritansko delo med ljudstvom, ki mu preti degeneracija in pogin, če ne bomo sami pripravljeni, da se higijensko in zdravstveno dvigne.

Nato je nagovoril samaritanke in samaritanke predsednik kraljevnega odbora RK g. dr. Fetičič. Zahvalil se jim je za požrtvovalni in nesebični obisk in jih vzpodbujal k samaritanskemu delu med ljudstvom. Pozdravil je tudi navzočega zastopnika mestne občine g. dr. M. Zarnika, zastopnika tiska, zahvalil se je vsej javnosti, ki je prizadevanje Rdečega križa podpirala. Okrožnemu uradu, ki je dal na razpolago prostor in učne pripomočke in gg. zdravnikom-predavateljem.

Absolventi tečaja so se nato g. predsedniku zaobljubili, da bodo svojo samaritansko nalogo izvrševali vestno in nesebično. V imenu samaritanov in samaritank sta se prirediteljem in posebno še voditelju tečaja zahvalila g. Škrlavnik in gđ. Zvonka Kete ter mu izročila lep šopek cvetlic z darilom.

Kdor pa ne zna ceniti dela poštene žene, je cinik brez duše in srca. Saj pravi predsednik češkoslovaške republike Masaryk: »Kadar mora žena — mati uradnica, učiteljica, delavka pustiti delo, da izpolni materinske dolžnosti, povisjaše tako ženo, globoko se poklonite materi. Ona izpolnjuje veliko dolžnost, daje narodu bodočnost«.

Poročena uradnica.

23

Za ali proti? Na vsak način sem za to, da gospe izginijo iz pisarn. Razlogov za tako željo je silno veliko, proti pa menda prav nobenega. Prvi in morda največji razlog je velika brezposelnost. So gospe po javnih in privatnih službah, ki so samo do obro plačane. Če bi bile slabo, bodimo prepričani, da ne bi hodile več v službo, ker bi doma dekla več pojedla kot gospa zaslužila. Mesta takih bi lahko zasedli družinski očetje, ki bi na ta način zagotovili obstoj družine. Ali bi bila doma gospa kaj prikrašana radi jastopa? Ne in da. Ne: Doma ne bi bilo treba plačevati ene ali morda tudi dveh služkinj; red bi bil v družini, če bi se ji ona posvetila; otroci bi imeli mater, ki je tako nima. Saj družinski očetje vemo, da se otrok naveže na tistega, ki se zanj briga in s katerim je otrok stalno v stiku. Ali je morda to mati, ki je ni doma? Ne, služkinja ali stara mati. Saj poznam mnogo družin v katerih se otroci še ne menijo za mater. Služkinja jim je več. Po mojem mnenju bi bilo tudi manj točitev, če bi bila vsaka žena samo žena in mati. Tako pa pride v službi v dotiko z raznimi gospodi in tako dalje. Saj poznamo pregovor: Priložnost naredi tatu! Tako je v mnogih primerih tudi tu. In posledice? Najprej prepri, potem pa ločitev, otroci pa trpe. — Če pa gospa pusti dobro plačano službo, je pa tudi prikrašana. Manj bo sredstev na razpolago za puder in šminko, za ondulacije, toalete, za razne zabave itd. Toda, ali bi se mati pomišljala med izbiro: ljubezen otrok in harmonija v družini — udobno življenje, na novejša moda in zabava brez prvega? Mati ne bi pomišljala. Če je pa gospa brez otrok — in takia je tudi precej, ker otroci danes niso v modi, poleg tega pa v marsičem ovirajo — pa tem prej iz službe! Sploh bi bilo želeži v današnjem družabnem življenju več smisla za sočloveka. Ali je to pravično, da po nekaterih redbinah služita mož in žena in si privoščita luksus, v drugi pa radi brezposelnosti stradajo? Ali je to socialno, da služja gospa za modo — dekleta brez eksistence pa se morajo prodajati, da dobe vsaj za najpotrebnejšo hrano? Ali imate poročene gospe

sploh kaj vesti v teh vprašanih? Časi so težki, zato si odrečite nepotrebne stvari in privoščite sojedem vsaj najpotrebnejše. Če more delavec s tisoč dinarji preživljati veččlansko rodbino, bodo tudi tako zvanj: boljši sloji s »francoskim sistemom« mogli shajati z mnogo boljšo moževno plačo! Manj luksusa in več ljubezni do bližnjega, pa bo šlo! Če se to uveljavlji, ne bo več treba pisati delalcem na stodinarske bankovce: »Zate sem prodala svojo nedolžnost...«

Sedaj pa še besedo o gospah — učiteljicah. Katera ni mati, je sploh škoda izgubljati besede. O tistih gospah pa, ki so matere v pravem pomenu besede, da: Učiteljska služba zahteva posvetitev vse pozornosti otrokom. Ali more to učiteljica — mati? Ali niso mnenja misli večkrat ali pa vedno pri njenih otrocih? Ali more obojini posvečati vso pozornost? Menda ne. Ali enim ali drugim. Poleg tega pa razne »katastrofe« v družini. Mislim, da te »katastrofe« ne padejo vedno na glavne počitnice. Ali pri tem nič ne trpi pouk? Da pa takoj odgovorim na eventualni odgovor, naj navedem primer. V zadnjem času se je obravnavalo na neki tajni seji (tajni samo radi prizadetih) sledeče: Nekaj učiteljic se je obetala vesel dogodek v rodbini. Po tem je dobila bolniški dopust, da se malo opomore. Dopust je pretekel, opomogla se pa še ni. Dobro: pa še malo odmora. Prišle so počitnice. Po počitnicah pa pride prošnja za zopetni dopust. Poleg pa zdravniško izpričevalo, da se zopet bliža vesel dogodek. Službodajalec se menda ne smeje... Ali v takih primerih ne manka vesti? Ker gospa poučuje tak predmet, da ga ni, če nje ni, menda ne bo nič rekla, da pouk ne trpi. Ni zastoni padla opazka: »Na, tu imaš poročeno učiteljico.« Poleg tega pa veliki kader brezposelnega učitelja!

Prepričan pa sem, da mnoge poročene, ki so v službi, soglašajo s tem, da omožena ženska ni za službo. Toda njih mnenje ne goji, same se pa težko odločijo. Zato je treba apelirati in tudi javno pritisniti na službodajalce, da nehalo s to prakso. Narednostnega materiala imajo dovolj in v mnogih primerih celo še boljšega. Saj nam je vsem znano, najbolj pa še gospe samim, da imajo gospe v službi izjemno pravico. Če jim ni ka prav, se takoj našobijo ali pa še kaj hujšega. Pa naj si dovolijo kaj takega neporočena uradnica, če si upa! Ona mora biti lepo pohlevna in ubogljiva ter pridna, če hoče obdržati službo. Oni prvi pa vsega tega ni treba in lahko grozi: »Pa grem! Saj imam kam — k možu! Na račun poročenih v mnogi pisarnah garajo neporočene. V pisarnah nastane nezadovoljstvo in godrnjanje, katerega bi ne bilo, če bi se napravil red: poročene k družini, druge pa v službo — in s ceste! Koliko socialnih problemov bi bilo rešenih kar na hitro roko.

Konec naj bi bil: Vsi se moramo združiti v močno falango in zahtevati od javnih in privatnih službodajalcev, da pomejejo s poročenimi uradnicami! Izključujem pa posamezne upoštevane vredne primere. Mesta občina dela novo pragmatiko za mestno uslužbenstvo, v kateri je paragraf: Omožene žene ven! Če se bo to povsod delalo, bo bolje za vse.

—d—r.

Ljudsko vseučilišče v Celju

V ponedeljek 15. t. m. je predaval v nabito polni predavalnici v trgovski šoli dr. Henrik Tuma, obče znani slovenski alpinist in ugledni kulturni delavec, »O pomenu in razvoju alpinizma«.

Izhajajoč od ustanovitve alpinizma, — Angležev, — je predavatelj v kronološkem redu podal v kratkih obrisih razvoj in stanje alpinizma v Avstriji, Švici, Italiji, v Skandinaviji, v Nemčiji, na Poljskem, na Madžarskem, v Franciji, na Hrvaškem, v Češkoslovaški, Sloveniji, Bolgariji in Srbiji. Zlasti je poudarjal pri tem opisu značilnosti alpinizma pri teh narodih.

Med Jugoslavlani so se prvi in to l. 1874 posvetili alpinizmu Hrvači, katerih planinsko združenje šteje danes že 8000 članov, Slovenci smo jim sledili leta 1893, in se lahko kvalitativno kosamo celo z alpinisti na Angleskem, dočim je med Srbi, ki so ustanovili planinsko društvo šele l. 1902 in katero šteje sedaj komaj 500 članov, prav malo zanimanja za alpinizem. Naloga Hrvatov in Slovencev je, da pritegnejo čim največ svojih bratov Srbov v krog jugoslov. alpinistov.

Trije momenti alpinizma, t. j. šport, ljubezen do narave in spoznavanje prirode, kažejo vsestranski pomen alpinizma. Kdor zasleduje in združuje vse te tri momente na svojem potu v veličastne višine gora, le ta je pravi alpinist.

Vsebinsko alpinizma je predavatelj nazorno pokazal z dolgo vrsto krasnih naravnih zimskih in poletnih posnetkov. Ob spremljevanju slik nas je peljal predavatelj v duhu iz Gornje Savinske doline skozi Logarsko dolino preko Kamniških planov in naše Julijske Alpe ter vpletal vmes pripovedovanje o svojih doživljajih na tem potu, ki ga je dr. Tuma nešteto krat prehodil.

Poslušalci so si bili ob koncu 2 urnega predavanja vsi edini, da tako zanimivega in užitka polnega predavanja že dolgo niso slišali v Celju. Uspeh bi bil popoln, če bi celotno predavanje izšlo v tisku.

Zalibog je Ljudskemu vseučilišču skioptikon na razpolago je na trgovski šoli v predavalnici, ki pa je bila za dr. Tumovo predavanje veliko premajhna ter lepo številu Celjanov ni moglo prisostvovati predavanju, kajti gneča je bila že itak velika. Ljudsko vseučilišče pa bo poskrbelo, da bo dr. Tuma še najmanj enkrat v tekoči poslovi dobil predaval.

Prihodnje predavane se vrši v ponedeljek, 2. decembra ob 20. istotako na trgovski šoli. Predava šolski uprav. Joško Bizjak: »Potovanje ob jadranski obali od Črne gore do Sušaka in obisk zgodovinskega gradu Viskopri pri Škofji Loki.« Predavanje spremljajo skioptične slike.

Danes premijera!

Ob 4., pol 6., pol 8. in 9. uri.
Nekaj česar Ljubljana še ni gledala!
Umotvor velikega mojstra E. W. MURNAU-a.

4 vragi Janet Gaynor

Nancy Drexel, Charles Morton, Barry Norton, Mary Duncan

Rezervirajte vstopnice telefonično!

Poleg tega: Najnovejši »Ula Jurnal«.

Elitni kino Matica

Telefon 2124.

Razstava naših mladih umetnikov

Nekaj novega v Ljubljani bo umetniška razstava naših mladih umetnikov v centru mesta G. Josip Zalta, trgovec z železnino je pravkar moderno preuredil svojo prodajalno na Dunajski cesti (poleg gostilne pri »Figovcu«) in jo je odstopil našim mladim umetnikom, da prirede v njej božično prodajno razstavo slik in grafik. Ker je g. Zalta odstopil lokal brezplačno, bo vstop prost. Vsakomur je torej omogočen brezplačen poset in ogled lepega števila izbranih umetnin, ki bodo na prodaj. Na ta način se bo nudila cenj. občinstvu ugodna prilika nakupa originalnih domačih umetnin, s katerimi si lahko najprimerneje okrasijo svoje domove. Umetnine lahko porabijo za Miklavževa in božična darila ter ne le sebi, ampak tudi svojim prijateljem in znancem napravijo veliko veselje. Težka je izbira pomembnih, trajno vrednih in obenem ne predragih daril. Radi tega so naši mladi umetniki sklenili, da bodo cene razstavljenim delom kolikor mogoče nizke.

Organizacijo razstave sta prevzela gg. akad. slikarja Miha Maleš in Olaf Globočnik. Razstave se udeležijo: Niko Pirnat, Peter Lebeda, Mira Pregljiva, Fran Pavlovce, Olaf Globočnik, Miha Maleš, Ivan Čarge, Janez Mešan, Stane Cuderman in Franc Štupljevšek. Razstava se odpre na narodni praznik v nedeljo ob 10. dopoldne. Odprta ostane 10 dni, in sicer vsak dan od 10. dopoldne do 9. zvečer.

Velika udeležba občinstva pri tej originalni in vsekakor velezanimivi prireditvi gotovo ne bo izostala!

Prosveta

Drama

Repertoar.

Začetek ob 20. zvečer.

Četrtek, 28. novembra: »Grob neznanega vojaka.« Red B.

Petek, 29. novembra: Zaprtje.

Sobota, 30. nov.: »Brez ljubezni.« Izven.

Nedelja, 1. decembra: Ob 15. uri »Janez-Nosanček.« Mladinska predstava.

Izv. Ob 20. uri »Življenje je lepo.« Izv.

»Grob neznanega vojaka«, ki se ponovi danes zvečer v ljubljanski drami, je privabil k vsem dosedanjim repizmom množico občinstva. Tragedija obravnava tako sodobne probleme in vprašanja, da modernji povojni človek ne more mimo nje. Poleg globokoumne vsebine opozarjamo tudi na znamenite igralske kreacije in na prečiščeno in tenko notranjo režijo. Zaradi globline in težavnosti teksta se vsem, ki so predstavo že obiskali, priporočajo ponoven obisk. Pri ponovnem poslušanju boste odkrili nove lepote tega s krvjo pisanega dramskega umotvora.

Sobota in nedelja v ljubljanski drami. V soboto 30. t. m. se ponovi v ljubljanski drami Velmar Jankovića izvorna intima drama »Brez ljubezni«, ki je dosegla pri svoji krstni predstavi nedeljno priznanje občinstva in kritike. V nedeljo popoldne ob treh repiza priljubljene mladinske igre »Janez-Nosanček«, ki je pri vseh dosedanjih predstavah napolnilo hišo v ljubkim otroškim občinstvom. Zvečer ob 8. repiza optimistične komedije »Življenje je lepo«. Ta igra spada med najprijetnejše in najbolj tople igre, kar jih je vprizorilo v tej sezoni gledališče. Publikal odhaja iz gledališča v prijetni zavesti, da je življenje res lepo. Igra, ki je obenem vesela in ganljiva, navduši slehernega obiskovalca. Ne zamudite si jo ogledati. Če ne pri vseh navedenih predstavah so normalne; pri mladinski igri sodeluje vojaška godba.

Opera

Repertoar.

Začetek ob pol 20. zvečer.

Četrtek, 28. novembra: »Gorenjski slavček Red A.

Petek, 29. novembra: »Evgenij Onjegin.« Red D.

Sobota, 30. novembra: »Prodana nevesta.«

Slavstvena predstava narodnega praznika. Izven.

Danes se poje Foersterjeva opera »Gorenjski slavček« za abonma A. Nasopijo ga. Ribičeva, Ga. Popovič, Ga. Staglar ter Gostič, Grba, Rumpelj, Mohorič, Janko in drugi. Dirigira g. prof. Jeraj, ki je opero za letošnji vprizoritev tudi deloma muzikalno predelal.

V soboto na predvečer državnega praznika se poje kot slavstvena predstava Smetane »Prodana nevesta«. V operi nastopi kot gost, v partiji Janka, g. Vičar lični tenor zagrebškega gledališča. Marinko poje ga. Ribičeva, hudomušnega mešetarja g. Križaj, Vaška g. Mohorič itd. Opero dirigira g. Štritol.

V nedeljo se vprizori prvič kot popoldanska predstava opereta »Graf Luksemburški« na kar že danes opozarjamo vse ljubitelje operete.

Beležnica

KOLENDAR.

Danes: Četrtek, 28. novembra 1929, ka. občina: Eberhard, pravoslavni: 15. novembra, Poč. posta.

DANASJNE PRIREDITVE.

Drama: Grob neznanega vojaka. B.

Opera: Gorenjski slavček. A.

Kino Matica: Štirje vragi.

Kino Ideal: Nova gospoda.

Kino Ljubljanski Dvor: Zamorci v svetovni vojni in Zlati pav.

DEŽURNE LEKARNE.

Danes: Bohinc, Rimska cesta; Leustek, Resčeva cesta.

Sokol

— Po zadnjih volitvah na Češkoslovaškem šteje poslanska zbornica 67 poslancev - Sokolov, to se pravi 16 več kakor jih je pa bilo v prejšnji zbornici. Toda ne samo to. Sokoli imajo tudi absolutno večino v štirih poslanskih klubih. Pri republikanski stranki je od 46 poslancev 27 Sokolov, v narodno - socialistični stranki od 32 — 19, v narodni demokraciji celo od 15 poslancev 11 Sokolov in v obrtniški stranki od 12 — 9. V teh klubih se torej brez volje Sokolov ne more nič sklepati. Silno razmerje je tudi v senatu, kjer je 32 senatorjev — Sokolovov namesto prejšnjih 29.

Od 24 republikanskih senatorjev je 14 Sokolov, od 16 narodnih socialistov 12, od 8 narodnih demokratov 3 in od 6 obrtnikov tudi 3. Na zadnji predsedstveni seji je ČOS sklenila, da pošlje vsem Sokolom poslanec in senatorjem pozdrav in pa resolucije VII. sokolske skupščine. Ko bo sklican parlament, pa bodo vsi bržkone pozvani na skupno sejo, da se pogovore o skupnih sokolskih stvareh.

— Izredna seja SS. Dne 28. oktobra se je sestala v Pragi predsedništvo Zveze slovenskega sokolstva k izredni seji pod predsedstvom predsednikovke namestnika br. Zamostskega. Starosta JSR br. Gangl je poročal o pripravah za zlet v Beogradu 1930. Predsedništvo je vzelo na znanje, da bo dne 13. novembra v Pragi seja načelnika SS. Uvažujoč vse okoliščine, ki so spremljale sodbo in usmrtitev Vladimira Gortana, je sklenilo predsedništvo tale proglas: »Zveza JS je globoko presunjena poslušala poročilo o preganjanju slovenskega življa v Italiji, čigar višek je bila prenasledjena usmrtitev Vladimira Gortana. Zveza čisto razume bolelost jugoslovanskih sokolskih bratov, ki so z odtrganjem jugoslovanskega ozemlja in z nje priključitvijo k Italiji izgubili 5 odličnih sokolskih žup in veliko število cvetočih društev, katerim je v današnjih razmerah eksistenca popolnoma onemogočena. Zveza obsoja tako ravnanje, ker nasprotuje principom človeštva in kulture.«

Sport

— Tek ujedinenja. Akademski Sportni Klub Primorje priredi letos drugič nacionalno sportno prazniso državnega ujedinenja. Letos je imenovana prireditve tem bolj pomembna, ker se vrši v popolnoma ujedineni državi Jugoslaviji. Z ozirom na sam pravoslavni značaj prireditve je izvolil pokrovitelja g. inž. Serac, ban dravske banovine, darovati za zmagovalca glavne proge brasen srebrni prehodni pokal, ki ga je po osvojitvi g. arb. Spomniča izdelala ljubljanska tiskarna Puchs. Tudi ostali plaštrani tekmovalci si pribore v trajno posest darila, ki so umetniško izdelana specialno za to prireditve. Plačke so iz čistega bronu, izdelane po načrtu g. Borisa Kalina pri našem domačem podjetju Sročne tovarne in blazne d. d. Tekmovanje samu bo letos tudi mnogo pridobilo na privlačnosti zaradi sodelovanja znamenitih tekmovalcev, ki bodo nudili najostrejšo konkurenco znanima ljubljanskima rivaloma Hribi in Primorju, ki samo ob sebi umovno, nastopita z ozirom na znatni neizredno komplekso. Zanimaj tekmovalcem prednjačita znana tekača g. D. Stefanovič, član SK Soklo iz Beograda, naš najboljši maratonski tekač, obupnik in večkratni državni prvak na dolge proge, ter g. Kumer Karol, naš vojak iz Kamnika, ki starta za barve ILAS Maribor iz Zagreba in velja za najboljšega tekača na dolge proge v Zagrebu. Ostro konkurenco imata bodo našli naši tekači Šporn, Stapičar in Perko.

Radioprogram

Radio-Ljubljana

Dnevne vesti.

Gg. poverjenikom Vodnikov družbe

Družbina uprava prosi gg. poverjenike, da po možnosti pobero članarino za l. 1930. ob enem, ko razdelje članom knjige za tekoče leto. Za družbo je to velikega pomena: Ako vsaj do novega leta pošljejo članarino vsi letošnji člani, potem lahko uprava pravčasno določi višino knjižne naklade in ne more se zgoditi, kakor je to bilo letos, da bi »Vodnikova pratika« že pošla v trenutku, ko se prične knjižne šele razpustiti. Takisto bi ne šli družbi v izgoj težki tisočaki, ki bi jih lahko dobila na obrestih, ako bi vsi stari člani poravnali letnino do novega leta. Pomislite: 18.000 članov po 20 Din, to je 360.000 Din. Koliko obresti bi ta velika vsota dala v 10 mesecih, to je od 1. januarja do 1. novembra! Družba bi za ta denar lahko izdala še eno knjigo! A tako? Člani drže 20 Din v svojem žepu, od tega pa nimajo koristi ne oni, še manj pa družba!

To naj gg. poverjeniki uvažujejo in po tem ravnajo!

— Vse naše čitatelje in naročnike v Trzinu obveščamo, da začne naša uprava z 2. decembrom pošiljati »Slovenski Narod« z avtobusom Ljubljana-Trzin. Naročniki bodo dobivali naš list v hotelu Lončar, kjer naj ga po prihodu avtobusa ob 18.15 dvignejo. V prodaji ee bo dobil naš list še istega dne v trgovini g. Ivana Teuščarja in v trafiki g. Miha Megušar. Opozorjamo prebivalce Trzina na to ugodnost tem bolj, ker je »Slovenski Narod« najcenejši dnevnik v Jugoslaviji in edini popoldanski list v dravski banovini.

— Imenovanje v banski upravi. Za agrarnega inspektorja pri banski upravi eavske banovine je imenovan direktor agrarne direkcije v Ljubljani dr. Josip Sokolčič, ki je bil svoj čas sicer imenovan za direktorja agrarne direkcije v Ljubljani, toda služboval je v Velikem Bečkereku.

— Poslanik Angelinović v praški trgovski zbornici. Naš poslanik v Prazi dr. Angelinović je posetil v torek v spremstvu šefa konzularnega oddelka Dušana Dajčiča predsedstvo praške Trgovske in obrtne zbornice. Odličnega gosta je pozdravil predsednik zbornice Arnošt Grossmann z generalnim tajnikom dr. Samkom. Dr. Angelinović in predsednik Grossmann sta govorila o nekaterih važnih vprašanjih, namaslačili se na gospodarske stike med Češkoslovaško in Jugoslavijo, posebno pa o možnosti njihove poglavitne na temelju tesnejšega sodelovanja gospodarskih zbornic obeh držav in merodanih činiteljev.

— Iz finančne službe. Vpokojen je nadzornik finančne kontrole pri finančni direkciji v Ljubljani Franjo Burger.

— Iz davčne službe. Davkar Aloizij Grmovšek je premeščen od davčne uprave v Gjurjevcu k davčni upravi v Novem mestu, davkar Rudolf Žeslin pa od davčne uprave v Višnji gori k davčni upravi v Gjurjevcu.

— Iz prometne službe. Imenovani so pri direkciji državnih železnic v Subotici za šef sekcije za vzdrževanje proge dosedanj šef sekcije za vzdrževanje proge v Vinkovcih Milan Šega, za nadzornika proge X. sekcije za vzdrževanje proge v Vinkovcih Ljudevit Pelikan, za šefa sekcije za vzdrževanje proge v Splitu dosedanj nadzornik proge Ivan Petek.

— Sprememba naziva naših državnih železnic. Po odredbi prometnega ministra se bodo nazivale naše železnice odsej »jugoslovenske državne železnice«. Stare napise na vagonih bo treba zamenjati z novimi.

— Izplačilo 22odstotne poravnalne kvote Slovenske banke. Konkurni upravitelj Slovenske banke sporoča, da je kraljevi sodni stol v Zagrebu kot konkurzno sodišče s svojim odlokom od 22. t. m. proglasil 22% poravnavo v konkurzu kot pravomorno. Prav tako je s svojim sklepom od 25. t. m. dvignil konkurz nad skupno premoženje in nepremično imovino Slovenske banke. Izplačilo 22% poravnalne kvote je poverjeno Prvi hrvatski štedilnici v Zagrebu, ki prične takoj izplačevati upnikom drugega razreda kvote na vlozne knjižice, kakor tudi na terjatve po tekočem računu. Kvote na terjatve pri centrali Slovenske banke izplačuje Prva hrvatska štedilnica potom svoje centrale v Zagrebu, na terjatve pri podružnicah Slovenske banke v Brodu, Beogradu, Celju, Dubrovniku, Ljubljani, Mariboru, Osijeku, Sarajevu, Sušaku in Subotici pa potom svojih podružnic v teh mestih. Kvote na terjatve pri podružnicah Slovenske banke v Kranju, na Jesenicah in v škofji Loki izplačuje Jadransko - podunavska banka, podružnica v Kranju. Kvote na terjatve pri podružnicah Slovenske banke v Murski Soboti in Gornji Radgani pa izplačuje podružnica v Mariboru. Vsi upniki po vlozih knjižicah se pozivajo, da v evro izplačila kvote osebno predložijo hranilne knjižice pri imenovanih plačilnih mestih, kjer se morajo zaradi izplačila kvote javiti tudi upniki po tekočih računih.

— Brezposelnost v septembru. Po podatkih centralnega odbora za posredovanje dela je ostalo od avgusta 4405 brezposelnih delavcev in 1385 delavk. V septembru se je prijavilo 13.215 novih brezposelnih delavcev in 1385 delavk. Borze dela so posredovale za 2572 delavcev in 496 delavk. Odpadlo je v septembru 9789 delavcev in 1232 delavk. Koncem septembra je bilo brezposelnih 5269 delavcev in 1396 delavk. V septembru so dobili brezposelni 76.189 Din redne, 29.958 izredne podpore, 10.466 Din potnih stroškov in 2509 Din v naturah.

— Vreme. Vremenska napoved pravi, da ni pričakovati nobenih bistvenih izprememb. Včeraj je bilo po vseh krajih naše države megleto in oblačno. Najvišja temperatura je znašala v Splitu 12, v Ljubljani 11,2, v Skopju 11, v Zagrebu in Sarajevu 10, v Ljubljani 9, v Mariboru 8 stopinj. Davi je kazal barometer v Ljubljani 768,9 mm, temperatura je znašala 1,8.

— Smrtna kosa. V Novem mestu je umrl po daljšem bolehanju v 43 letu starosti trgovec z manufakturnim blagom g. Josip Košir. Pokojnik je bil obdrnik raznih kulturnih in gospodarskih društev, kakor Sokola, Obrtnega društva, Gremija trgovcev itd. Bil je podžupan ter občinski svetovalec. Zanimivo je, da je bil pokojni prvi naročnik »Jutra« v Novem mestu. Tudi na »Slovenski Narod« je bil naročen dolgo vrsto let. Pogreb bo v petek ob 4 pop. na novo novomeško pokopališče. Pokojniku blag spomin, žalujočim iskreno sožalje!

— Celjski Aeroklub si nabavlja letalo. Iz Celja poročajo, da se celjski Aeroklub pozaja z znano letalsko tvrdko Raab - Katzenstein iz Kassla glede nakupa letala tipa »Schwalbe«. Baje bo polovico prispeval znani celjski veleindustrialec Westen, drugo polovico pa Aeroklub sam.

— Nesreča na počiva nikoli! Snovi so v bolnico prepeljali težko poškodovanega Lovrenca Repnšaka, 26letnega delavca iz Kamnika. Repnšek je včeraj tako nesrečno padel pod voz, da mu je šlo kolo čez glavo. Njegovo stanje je zelo kritično. — Zagorju Stanku Godecu, zaposlenemu pri lesnem trgovcu Josipu Javorniku na Krki, je cirkularka odrezala tri preste leve roke. — Podobna nesreča je doletela tudi 41letnega kajzarjevega sinčka Franca Tenvja iz Rovi pri Logatcu, ki je z roko segel med slamo-reznic. Stroj mu je odrezal tri preste desne roke.

— Po nesreči ustrelil ženo. V Botošu pri Velikem Bečkereku se je te dni odigrala pretresljiva tragedija. 23letni posestnik Vojin Gjurčič, ki je prišel nedavno od vojakov, je v ponedeljek zvečer svojemu 15 letnemu bratu Petru kazal vojaško puško. Kmalu je stopila v sobo tudi njegova mlada žena, 21 letna Smila. Tudi njej je mož pokazal, kako se ravna s puško. Nenadoma pa je dvignil puško, rekoč: Tako se pa meri! V istem hipu se je puška sprožila, luč je ugasnila in začel se je pretresljiv krik. Ko so luč zopet pržgali, je bila nesrečna žena že mrtva. Krogla jo je zadela v glavo. Nesrečna žena je bila v osmem mesecu nosečnosti. Potrtga moža so aretirali orožniki in ga izročili sodišču. Gjurčič je pri zaslišanju dejal, da ne ve, kako se je puška sprožila.

30. novembra ob 8. zvečer

prilredi
LJUBLJANSKI SOKOL
NARODNI DOM
v proslavo ujedinenja
Televadno akademijo s plesom
Vhod z Bleiweisove ceste.

— Tragedija bivšega ruskega polkovnika. V nedeljo zvečer se je v Velikem Bečkereku ustrelil ruski emigrant, bivši polkovnik Anatol Družinski. Živel je zadnja leta v veliki bedi in siromaštvu. Preživljal se je večinoma z rezljanjem lesa in prodajal je igračke po sešmih. V soboto zvečer je prišel na stanovanje svojega prijatelja, bivšega generala Arkadija Spakovskega, kateremu je potožil, da je bolan in da ima 9000 Din dolga. Nenadoma se je poslovil od n'ega, češ, da mu je slabo. Odšel je na dvorišče in si pogmal kroglo v glavo. Našli so ga mrtvega s prestreljeno glavo. V nedeljo so nesrečnega polkovnika ob velikih udeležbi prebivalstva in številnih njegovih rojakov pokopali z vsemi vojaškimi častmi.

— Zasedanje tihotapci. Organom subotičke carinarnice se je posrečilo izslediti podjetno tihotapsko tolpo, ki je že več let tihotapila tobak in igralne karte ter oškodovala državo za težke tisočake. Tihotapce je vodil Albert Molnar, ki je bil preoblečen v našega železničarja in ki je zelo spretno organiziral tihotapstvo na debelo. Cariniki so pri njem zaplenili 80 zavojev igralnih kart in več kilogramov prvostopenjske ogrskega tobaka. Tihotapci so karte žigosali s ponarejenim carinskim žigom. Zato jim seveda dolgo niso mogli do živvega.

— Smrtna nesreča. V Karlovcu se je te dni smrtno ponesrečil trgovski vajenec Mirko Vinski iz Neretice. Deček se je igral s puško, ki se je nenadoma sprožila. Krogla ga je zadela v prsa in so težko poškodovanega prepeljali v bolnico, kjer pa je poškodbam podlegel.

— Roparski umor. Včeraj zjutraj so našli občinskega slugo Paliča v selu Popučka pri Valjevu pred občinsko hišo mrtvega. Preiskava je dognala, da gre za roparski umor. Občinska blagajna je bila namreč odnešana in izropana. V bližnjem gozdu so jo našli razbiti in prazno. Roparski morilci so odnesli okoli 25.000 Din in več oblačil vojne škode. O zločinu je bila obveščena beogradska policija.

— Strašna smrt 3 letnega otroka. V neki vasi pri Framu blizu Maribora se je pripetila včeraj strašna nesreča, katere žrtev je postalo 3 letno dete poljskega delavca Kovačiča. Otrok se je preveč približal štedilniku in vnelo se mu je kriče. Še predno so mu mogli roditelji priskočiti na pomoč, je zadobil tako hude opelke, da je kmalu v mariborski bolnici podlegel poškodbam.

— Falzifikatorska delavnica v Varaždinu. V Mariboru se je v prometu pojavilo več ponarejenih tisočakov. V zvezi s tem je policija aretirala več osumenčev in ugotovila izvor falzifikatov. Baje vodi sled v Varaždin, kjer obstoji falzifikatorska delavnica, od tu se pa bankovci spravljajo v promet.

— Sokolsko gledališče v Radovljici uprizar prihodnjo nedeljo, dne 1. decembra t. l. ob 20. uri ljudsko igrs s petjem »Ponos za ponos«, spisal P. Stadler, za slovenske odre priladil J. Špicar z originalno P. J.

Diétrichovo godbo. V igri, ki se godi na kmetih, se menjajo resni in veseli prizori, tako da pride vsak na svoj račun. V proslavo narodnega praznika je pred igro kratek nagovor. 668/n

Iz Ljubljane

— Vstopnice za novinarski koncert se dobe v predprodaji v Matični knjižarni na Kongresnem trgu. Opozorjamo cenjene občinstvo, naj si jih pravčasno preobrbi, da pri večerni blagajni v Unionu ne bo tolikega navala, kakor je bil še vsa leta. V predprodaji si lahko vsak izbere sedež, kjer mu najbolj ugaja, dočim je bilo pri večerni blagajni na dan koncerta doslej vedno še se razprodano tako, da so se morali zadovoljiti s stojišči celo tisti, ki bi bili radi zeli sedeže, pa jih ni bilo. Letos je zanimanje za novinarski koncert še posebno veliko in zato je tem bolj priporočljivo prekrbeti si vstopnice v predprodaji.

— Glasbeno društvo »Ljubljana« si je izbralo za nastop na novinarskem koncertu J. Brnobičeve »Na poljanec, lep, polifonni mešan zbor, ki ga je nekoč izvajal pod skladateljevim vodstvom »Slavec«, in pa znano dr. A. Dolinarjevo »Venček narodnih il.« »Ljubljana« je lansko leto pod vodstvom dr. Dolinarja uspešno koncertirala po Češkem.

— Pevsko društvo »Ljubljanski Zvonec« se na novinarskem koncertu spomni blagopokojnega pisatelja Milana Pugiia in po v njegov spomin njegovo po J. Pavčiču krasno komponirano pesem »Če rdeče rože zapade sneg« za mešan zbor, globoko občuteno skladbo. Društveni ženski zbor pa nastopi z v Ljubljani še neizvajano Adamičovo živo pesmijo »Zgodaj vstala mlada je devojka« na Golarjev tekst. — »Ljubljanski Zvonec« praznuje 1. 1930 25letnico svojega obstoja.

— »Slavec« nastopi na novinarskem koncertu s svojim moškim zborom, v katerem je tudi društveni pevski naraščaj z Banukovo narodno »Oblaki so rdeči«, s popularno, blagolglasno Jerebovo »Pelin roža« in s precej težkim dosedaj le enkrat po pevskem zboru Glasbene Matice Ljubljanske izvajanim razigranim, živahnem mešanem zboru »April«. »Slavec« zadnje čase pod pevodvijo G. Repovšem pridno deluje in napreduje.

— Rezervni oficirji se opozarjajo na določila čl. 474. službenih pravil I. del, glasom katerih so dolžni na državni praznik v nedeljo 1. decembra 1929 prisostvovati cerkveni svečanosti, ki bo ob 10. v stolni cerkvi sv. Nikolaja. Kdor nima uniforme, naj pride v civilu. Pol ure prej se člani zbore vpišarni Zveze rezervnih oficirjev (Kongresni trg 1), odkoder bo skupen odhod. — Zveza rezervnih oficirjev v Ljubljani.

— Za Miklavža priporočamo Ciril Metodov kolektorček Kraljevič Marko. Dobi se v vseh knjižarnah in nekaterih trafikah. Cena 6 Din. 667/n

— Klavirski koncert. Ena najnadarjenjših pianistk gdč. Jadviga Poženelova nastopi tudi v letošnji sezoni s samostojnim koncertom v ponedeljek 2. decembra v Filharmonični dvorani. Gdč. Poženelova je ljubljanskemu občinstvu že dobra znanka s svojia prejšnjih samostojnih koncertov. Po končanem konservatoriju je študirala še dve leti v Franciji in Španiji ter bila učenka znamenite umetnice-pianistke Blanche Selva v Parizu. Začetek koncerta točno ob 20. Vstopnice so v predprodaji v Matični knjižarni.

— Krajevna organizacija jugosl. emigrantov (Orjem) v Ljubljani opozarja vse člane, da se vrši v torek, dne 3. decembra ob 8. uri zvečer redni občni zbor z običajnim dnevnim redom. Občni zbor bo v areni Narodnega doma (soba »Preporoda«) vhod z Bleiweisove ceste. Dolžnost članov je, da se ga polnoštevilno udeležijo. Odbor.

— Splošni kurz češkega jezika bo, kakor lani, v št. japonski mestni šoli in sicer začetniški in nadaljevalni. Vpisovanje se bo vršilo danes v četrtek 28. t. m. ob 18. v št. japonski šoli. Vpiše se lahko v kurz »vsakdo«. Opozorjamo na ta kurz vsakogar, ki bi se rad naučil češčine. Znanje češkega jezika odpira Jugoslovani vrata v bogato češko literaturo in v razumevanje vseh ostalih slovanskih jezikov.

— Moralna ge. Dulske! To izborno komedijo, ki je dosegla pri obeh dosejanih predstavah nadvse lep uspeh in žela burno odobravanje pri občinstvu in kritiki — ponovi v soboto dne 30. nov. Šentjakovski gledališki oder. — Predprodaja vstopnic od petka dalje v trgovini Peter Šterk nasl. Miloš Karničnik, Stari trg 18. — Na to ponovitev opozarjamo cenj. občinstvo!

— Opozorjamo cenj. občinstvo, da je razstava in prodaja vsak dan odprta ter vljudno vabimo tudi one z dežele na neobvezen ogled. P. Magdič, Ljubljana, Aleksandrova cesta št. 16. 163/n

— Udruženje jugoslovenskih inženierjev in arhitektov — sekcija Ljubljana vabi člane in njihove spremljevalce k ogledu novega mostu na Zidanem mostu, ki se bo vršil v soboto, 30. t. m. Odhod iz Ljubljane s potniškim vlakom ob 12.20. Vodil bo inž. dr. Miroslav Kasal.

— Moške, damske obleke za NOVINARSKI KONCERT takoj zlika, očisti Wallet Express, Stari trg 19. 669-n

NOGAVICE z ŽIGOM

Najboljše, najtrajnejše, zato 13 najcenejši

— Sokol L vabi svoje članstvo na proslavo narodnega ujedinenja v nedeljo 1. decembra ob 11. uri dopoldne na Taboru. Po proslavi svečana zaobljuba vseh novo pristopnih članov in članic ter onih, ki iz kateregakoli vzroka še niso opravili svoje zaobljube. Članstvo, udeležiti se proslave v čim večjem številu!

— Dramski tečaj ZKD. ZKD naproša gojence II. letnika dramskega tečaja, da se udeležijo točno in redno poseštajo sestanke vsak torek in petek ob 8. uri zvečer v Kazini. Vabljeni so tudi gojenci I. tečaja, ki sodelujejo pri vzpizoritvi Hlapcev in Pohušjanja.

Iz Celja

— Avtobus mesta Celja bo vozil od petka 29. novembra dalje na progi Celje — Dobrna po istem voznem redu, kakor je vozil v preteklem poletju. Zjutraj bo odhajal iz Celja ob 7.45, iz Dobrne pa se bo vračal ob 8.45, tako da bo zanesljivo še dobil zvezo na osebni vlak Ljubljana — Maribor, katerega je sedaj že večkrat zamudil. Popoldne pa bo vozil ob istem času, kakor doslej. Pošto za Dobrno, ki bo pripeljal v Celje ponoči, bo vozil avtobus zjutraj, ostalo pošto pa, ki bo dospela v Celje čez dan, pa bo vozil iz Celja popoldne.

— Porotno zasedanje. Poleg že objavljenih porotnih obravnav v zadnjem porotnem zasedanju je razpisana kot četrta razprava za torek 3. decembra dopoldne razprava proti Josipu Turnšku, Francu Novoselu in Antonu Istencu, ki so pred meseci vlomili v delavnico krojaškega mojstra Antona Oražma v Gledališki ulici 9.

— Uradni dan Zbornice za TOI za Celje in okolico. Gremij trgovcev Celje naznanja vsem gospodarskim krogom v mestu in njegovi bližini in dalni okolici, da bo uradovale referent Zbornice za TOI v torek 3. decembra od 8. do 12. dopoldne v posvetovalnici Gremija trgovcev Celje, Razlagova ulica 8, pritličje, levo. Stranke, ki žele kako pojasnilo ali svet v zadevah, katere zastopa Zbornica, se vljudno vabijo, da se pri njem zglaste v določenem času.

— Drag upor. Hlapca Antona K. je predsinotnojem ustavil na Slomškovem trgu stražnik in ga opozoril na razne pomanjkljivosti na vozu in konjski opremi, kar seveda ni v skladu s predpisi mestnega cestnopolicijskega reda. Seveda je stražnik vprašal Toneta tudi po cenjenem imenu. Tona pa ni nič odgovoril in je brez obotavljanja poglal konje, da bi nadaljeval vožnjo proti domu. Stražnik ga je moral s silo spraviti na policijo, kjer je Tona dejal, da je bil prepirčan, da ga stražnik dobro pozna. Pa bo zato moral šteti lepe kovače v korist mestnih ubožcev.

Ohravnava proti madžarskim zastrupljevalcem

Čez 14 dni se prične v Budimpešti senzacionalna obravnava proti kmetičam iz okolice Solnoka, ki so zastrupljale svoje može in sorodnike. O tej aferi smo že obširno poročali. Motiv zločinov je bil pohlep po posestvih. Mnogi so bili zastrupljeni že pred vojno in manjkalo je samo še nekaj let, na bi bili zločini pozabljeni. Policija je uvedla obširno preiskavo in odkopali so 50 trupel. V 48 primerih so našli v strofnelem drobnoju arzen.

Obravnava se bo vršila v etapah in nastopilo bo nad 100 prič. Vse zločince ne pridejo pred sodišče, kajti dve sta se že obesili, dve sta pa zblaznele. Te dni se je umaknila rok pravice še ena obtoženka, ki se je zastrupila z

arzenom. Na obtožni klopi bo sedelo 30 zastrupljevalk. Državni pravdnik zahteva smrtno kazen v 10 primerih. Obravnava proti zastrupljevalkam v Solnoku bo največja senzacija, kar jih pozna zgodovina madžarske justice.

250 deklet na dražbi

Nedavno se je vrnil iz Afganistana angleški trgovec, ki pravi, da so razmere v tej orientalski deželi neznozne. Atmosfera je zelo napeta, posebno v Kabulu, kjer so usmrtili na dnevnem redu. Teror se nadaljuje, toda ljudje so ga že vajeni. Mnogi podpirajo sedanega vladarja, ker jim obeta življenje v izobilju.

Po porazu plemena Hagaraz, ki je bilo do zadnjega zvesto bivšemu kralju, so priredili veliko svečanost. Premagano plemo je moralo jamčiti za svojo zvestobo s tem, da je izročilo pristašem novega kralja 250 najlepših deklet. Ker pa potrebuje kralj v prvi vrsti denar, je odredil, naj prodajo vseh 250 deklet na javni dražbi. Povečje je bilo izpolnjeno in dekleta so prodali za 15.000 dolarjev.

Morilci Liebknehta in Luxemburgove pred sodiščem

Berlinsko državno pravdnštvo je prejelo v nedeljo kazensko ovadbo proti vodji avstrijskega Heimwehra majorju Waldemaru Pabstu zaradi nagovarjanja k umoru Karla Liebknehta in Rose Luxemburg. V utemeljitvi je rečeno, da je major Pabst zapovedal kapitanu Flug-Hartungu in nadporočniku Vogtu, naj prepeljeta Karla Liebknehta in Rose Luxemburg iz hotela »Eden« v ječo. V resnici sta pa dobila od njega povelje, naj ju ustrelita.

Kot prič nastopita državni tožitelj Jorns, ki je bil nedavno suspendiran, in pa poročnik Lippmann, kapitan Flug-Hartung — je padel med Kappovim pučem, nadporočnik Vogel se pa mudi že delj časa na Holandskem. Višji državni pravd. se je posvetoval s pruskim pravosodnim ministrom glede podrobnosti senzacionalne obravnave.

Še dve o Galgotzyju

General Galgotzy ni trpel dolgih govorov in tudi v uradnih dopisih se je izražal vedno kratko in jasno. Ko je gradil gorske ceste v Bosni, so mu dali na razpolago 25 oslov, da bi prenašali gradbeni material. Galgotzy jih je pa najel 50, češ da jih je 25 premalo. Ko so mu z Dunaja očitali, da je prekoračil proračun, je odgovoril kratko: »Moral sem jih imeti 50 in basta. V Bosni so osli polovico manjši nego na Dunaju.«

V času, ko je bil Galgotzy poveljnik Přemysla, je bilo po ulicah toliko blata, da je bilo zelo težko priti v trdnjavo. Nekega dne je lilo kakor iz škafa in general je dal brz poklicati župana, njegovega namestnika in tri občinske svetovalce, ki so takoj prišli v salonskih oblekah in lakastih čevljih. Občinski očetje so mislili, da bodo z generalom pili čaj, toda Galgotzy jih je nemudoma pozval k ogledu blatnih cest, po katerih so morali gaziti blato do gležnjev. Med ogledom je Galgotzy mimogrede godrnjal in preklinjal malomarnost občinskega sveta, češ, da bi blata ne bilo, če bi bile ulice tlakovane. Kmalu so bile vse ulice popravljene in tlakovane.

Augustus Muir

Črna maska

Roman

Prijel je Hepburna za rame in mu pomagal vstati.

— Upam, da je vam zdaj odleglo. Ali morete sami hoditi?

Njegova roka je bila železna. Prijel je Hepburna pod pazduho in ga odvedel po hodniku k dvigalu. Zaprl je vrata in pritisnil na gumb. Dvigalo je neslišno drselo navzgor. Izstopila sta naravnost v veliko sobo.

Podobna ni bila nobeni onih, katere je Hepburn dotlej videl. Spominjala ga je na stransko kapelico v starinski katedrali. Imela je visoka gotška okna in oboki iz upogienega lesa so segali visoko pod strop. Luči so bile skrite v stenah tako, da bi človek mislil, da žare stene same po sebi.

Bila je soba, kakršno more opremiti bogataša samo umetnik. Po sobi so se razlegali nežni akordi orgel, toda orgle same in mož, ki je igral so bile skrite v mraku v oddaljenem koncu sobe.

Hepburn se je ustavil s svojim spremljevalcem pred nizkim naslanjačem iz železjane hrasta.

— Oprostite, da vas nadlegujem, toda previdnost je moja dolžnost. — je dejal spremljevalcu.

Posadil je Hepburna v naslanjač. Hepburn je napravil naglo kretanje in opazil, da ima eno roko privezano k naslanjaču. Hotel je iztrgati drugo roko, toda zgrabil so jo železni prsti in vse prizadevanje je bilo zaman. Poskusil je vstati, toda naslanjač je bil pritrjen k tlom.

Kar je zaslišal ropot dvigala in del z lesom obite stene se je premaknil.

V sobo je stopila Rosamunda in odprtina se je zaprla za njo.

— Izvolite sedeti, gospodična Greyjeva. — je dejal Hepburnov spremljevalec prijazno. — Sem osebni tajnik gospoda Priora, ki bi rad vama obema pojasnil položaj.

Rosamunda se je ozrla na Hepburna in stopila korak naprej. Hepburn je hotel vstati, toda žica se mu je zajedla v zapestje. Zaškrpjal je z zobmi in omahnil nazaj.

— Vse je v redu, Rosamunda, — je vzdihnil na videz veselo. — Ta Dago vam ne stori nič žalega — saj ne sme.

Pri besedi »Dago« so se črne Evrazijceve oči srdito zaiskrile. Rosamunda je stopila k Hepburnu in mu položila roko na ramo.

— Bila sta morda presenečena, — je nadaljeval Priorov tajnik, — da smo vaju iztrgali iz rok gentlemana Colensa. Gospod Prior želi, da vama to zadevo pojasnim, ker ima tehtne razloge, da ne stori tega sam. Gospod Prior je bil na »Ordenzi«, ko se je potopila, in v Anglijo je prispel včeraj popoldne. Če se ne motim, ste presenečeni, gospod Hepburn.

— Pamuk »Strathallan« bi moral prispeti v Glasgovo šele danes ... pred dvajsetimi urami, — je dejal Hepburn presenečeno.

— Ah, da, gospod Prior se je rešil na hitrejšem parniku »Nordic«. Po povrat-

ku je zvedel, da mu namerava njegov prijatelj Colenso prekrizati račune. Me razumete?

— Ne, ne razumem vas, — je odgovoril Hepburn. — Sicer pa, kaj imajo vaše podile intrige opraviti z nama?

— Vse, — je odgovoril Evrazijec flegmatično. — Takoj se prepričate, da je res, kar pravim. Colenso je nedvomno izpolnjeval povelja gospoda Priora — mislim v prizadevanju uničiti dokumente proti njemu in njegovim prijateljem, da, tudi proti Prioru. Menda ni treba omenjati jeklene dvorane pokojnega Nevilla Greya. Toda Colenso je nameraval polastiti se nekega dokumenta in izrabiti ga proti svojemu poglavarju. Še dva druga sta bila v zvezi z njim. Gospod Prior pa ni držal rok križem. Zato sta zdaj tu in zato mista več Colensova gosta. Colens je že prejel zasluženo kazen, je pripomnil tiho.

— Kaj pa hoče Prior z nama? — je vprašal Hepburn.

— Mislim, da je to jasno tudi manj inteligentnemu človeku, — je nadaljeval Priorov tajnik. — Gospod Prior hoče odstraniti iz jeklene dvorane Nevilla Greya zbirko dokumentov, ki bi mu utegnili škodovati. To je povsem jasno.

— In zakaj tega ne stori? — je vprašal Hepburn ogorčeno.

— Baš zato potrebujete vas in gospodično Greyjevo, — je odgovoril tajnik prijazno. — Omenili ste kombinacijo ključavnic. Gospod Prior bi vam bil zelo hvaležen, če bi mu dali njen opis. Avtomobil stoji pred vrati. Gospod Prior se odpelje vsak čas v London.

— Čujte, — je dejal Hepburn, — položimo vse naše karte na mizo. Povem vam, čemu sva šla s Rosamundo v jekleno dvorano, čeprav so vam majni razlogi najbrž dobro znani. Neville Grey je spravil Rosamundino mater v ječo. V jekleni dvorani je še nekaj dokazov, ki ji odpro jejniška vrata. Kaj mislite, da izdava novo kombinacijo ključavnic komukoli, razen najtuhli prijateljev? Se vam zdi to mogoče, gospod tajnik?

— Toda verjemite mi, gospod Prior je vaju prijatelj, — je dejal Priorov tajnik prijazno.

— Saj bo menda res, — se je zasmel Hepburn in se ozrl na žico, s katero je bil privezan k naslanjaču.

— V zahvalo za kombinacijo ključavnic stori gospod Prior vse, kar je v njegovih močeh, da osvobodijo gospo Greyjevo in opere njeno čast. To je obljubil pod častno besedo. — je nadaljeval tajnik.

— Cast! — se je zasmel Hepburn.

Tajnik ga je srdito pogledal in zakričal:

— Ali mi odgovorite?

John Prior nastopi

Nekaj časa je bilo vse tiho. Hepburn je čutil, kako drhti Rosamundina roka na njegovih ramih. Potem so tudi orgle nenadoma utihnile.

Vse luči na stenah so ugasnile. Z drugega konca sobe so se bližali tihi koraki.

Prišlec v fraku je bil suh mož aristokratske zunanosti, sivih las in izrazitega asketskega obraza. Imel je profil rimskega senatorja in tenke prste glasbenika.

— To je sam gospod Prior, — je zašepetal tajnik in se spoštljivo poklonil.

Hepburn se je radovedno ozrl na si-volasega moža. Bil je očividno mož misli in dela, mož, ki je hrepenel po slavi in moči. Na njegovem obrazu ni bilo nič telesnega, nič vsakdanjega. Ta mož je bil očividno rojen kot vodja.

Zakaj je torej prežala v njem nekak zver? Zakaj je sovražil vse ljudi? Hepburn se je spomnil, kaj mu je pripovedovala Raquet. — Krempelj! Ta grozna starodavna muška Dalinega vzhoda, ki je razmesarila njegovo grlo in jezik tako, da je onemel, je napravila iz njega pčabljeno, izobeneženo iz človeške družbe že od mladih nog.

Bilo je nekaj neizrečeno patetičnega in strašnega v tem možu z dušo glasbenika in srcem neusmiljenega tirana.

Lepe ustnice Johna Priora so se premikale in njegov pogled je bil uprt v tajnika.

— Da, gospod — je dejal tajnik. — Pojasnil sem jima položaj.

Obrnil se je k Hepburnu in Rosamundi, ki je še vedno stala pri naslanjaču.

— Gospod Prior hoče takoj slišati vajin odgovor. Mu hočeta pojasniti kombinacijo ključavnic?

Hepburn je videl v mislih prizor v ovčarjevi koči v gorah za Črnim nasipom. Rosamunda je delala, da si ni zabeležila nove kombinacije ključavnic, ker je bila sama obrnjena stara.

Zato se ni bilo bati, da bi jo kdo zavohal — skrivnost je bila na varnem, dokler sama ne spregovorita.

— Ne povem, — je odgovoril Hepburn.

— To je vaša zadnja beseda?

— Da, — je odgovoril Hepburn samozavestno.

John Prior je gledal dobro minuto svojemu tajniku v obraz, po tem so se pa začele njegove ustnice znova hitro premikati. Evrazijec je prečital gospodarjevo povelje. Ves prestrašen je stopil korak nazaj. Potem je stopil k Rosamundi in jo prijel za roke. Dekle se je obupno branilo. Toda tajnikove roke so jo držale tako krepko, da se ni mogla ganiti.

— Pustite jo, lopov!

Hepburn je poskušal vstati, toda žica se mu je še bolj zajedla v zapestja.

Prvič je pogledal Johnu Prioru naravnost v oči. Miraz ga je spreletel. Strašna sila vsemožečih osebnosti je bila napisana na tem obrazu. Naenkrat je Hepburn razumel, zakaj drhte vsi ljudje pod tem pogledom. Napeti je moral vse sile, da ni povesil oči.

V smehljaju Johna Priora se je zaiskril žarek znanostljavja, ko se je obrnil proč. Počasi je korakal na drugo stran sobe. Iztegnil je roko in odprl v steni skrivna vrata, za katerimi se je prikazala omarica.

Evrazijec se je tiho zasmel.

Gospod Prior vama polkaže zanimiv spomin na svojo domovino. Prijeten ta spomin ni nič kaj posebno. Toda morda vama razveže jezik — ali pa ga za vedno zaveže. Da vidimo.

John Prior je segel v omarico. Ko se je obrnil, je zagledal Hepburn v njegovi roki tako grozno orodje, da mu je zastala kri v žilah. Bil je ostuden srebrn krempelj.

Georges Clemenceau v anekdotah

Značaj in duhovitost slavnega francoskega državnika se kaže posebno lepo v njegovih priložnostnih izrekih

Predno je posegel v javno življenje, se je pokojni Clemenceau pečal z novinarstvom. Bil je ustanovitelj in šef dnevnika »Justice«. V uredni prostori je dal nabiti opozorilo: »Gospode uredniki naprošam, da ne odhajajo prej, predno ne pridejo.«

Leta 1906. je postal Clemenceau prvi minister. Vajen je bil vstajati zgodaj in kot neumoren delavec se je hotel ob nastopu službe prepričati, če prihajajo podrejeni organi pravočasno v službo. V spremstvu svojega tajnika je šel po vseh pisarnah. Bile so prazne in samo en uradnik je na vso moč smrčal za pisalno mizo. Ministrinov tajnik ga je hotel zbuditi, toda Clemenceau je tajnika prijel za roko, rekoč: »Pustite ga, sicer tudi on odide.«

Clemenceau nikoli ni občudoval avtoritet. Celotno prezidenta Wilsona, s katerim je moral vsi v Parizu delati, ni posebno cenil. »Ta človek mi gre na živce s svojimi 14 točkami,« je dejal nekdo in pripomnil smeje: »Celo bog se je zadovoljil samo z desetimi zapovedmi.«

Nekedne dne je Clemenceau v parlamentu ostro nastopil proti enemu svojih ministrov in mu zabrusil v obraz, da je bedak. »Zakaj se ga pa sprejeli kot ministra v svojo vlado?« so ga vprašali začudeno. »Kaj bi mi mogli priporočiti še večjega bedaka?« se je odrezal Clemenceau.

Znana je Clemenceauova definicija razlike med Briandom in Poincareom: »Briand se ni ničesar naučil in razume vse, Poincare se je pa vsega naučil in ničesar ne razume.«

Nekoč je Clemenceau odvarjal v gostem mestecu južne Francije javno ustanovo. Župan ga je poučil, da je mesto zgrajeno na skali, da bi bilo varno pred Saraceni. »To je morala biti dobra ideja, je menil Clemenceau. — »Odkar sem tu, nisem videl še nobenega Saracena.«

Ko je bil Clemenceau glavni urednik »Aurore«, je planil nekake dne v uredništvo neznanec in ustrelil z revolverjem. K sreči ni nikogar zadel, krogla je zdrobila samo šipo. Clemenceau je dal zadevo preiskati, potem je pa izjavil, da gre za norca in vrnil se je k delu. Kmalu je prišel k njemu eden njegovih sodržnikov in mu izjavil, da doletni ni bil norec, temveč amahist in da so ga šibiki pravkar odvedli. V istem hipu se je začel aretiranec klic: »Živela pravica!« — »No, vidite, da je res norec,« je dejal Clemenceau.

V Clemenceauovi vladi je bil minister, ki je neprestano taval, da ima vedno mrzle noge. Mož je bil hipohondr. »Zakaj pa ne spregovorite o tem z ministrskim predsednikom?« ga je vprašal prijatelj. — »Saj je Clemenceau tudi zdravnik.« — »To sem že storil.« — »In kaj je vam svetoval?« — »Naj si dam amputirati noge.«

Kot stavec je sprejel Clemenceau vi-

sokega dostojanstvenika, ki se je pri- toževal na nevladnost ljudi. Clemenceau ga je tolažil, naj se vda v svojo usodo. »Čujte, kaj se je pripetilo meni. Nedavno sem se izprehajal v otroškem parku v Tuilerijah in nekaj mati je opozorila name svojo hčerko.« — »Kaj je pa storila ta gospod?« je vprašala de- klara. — »Domovino je rešila,« — je odgovorila mati. — »Kakor Jeanne d'Arc, mamica?« — »Da, kakor Jean d'Arc, dušica.« — »Zakaj ga pa niso sežgali?« — »No, vidite, jaz čakam,« je pripomnil Clemenceau.

Kot ministrski predsednik je bil povabljen z vsem svojim kabinetom k nekemu senatorju na lov. Pri obedu je sedel kraj njega slaven pisatelj. »Ste izvrsten strelec?« ga je vprašal Clemenceau. — »Kaj še, streljam zelo slabo, vedno se bojim, da zadenežem sosedo v oni del telesa, kjer izgubi hrbet pošteno ime.« Clemenceau je pokazal na svoje ministre, rekoč: »Prosim, kar izberite.« Potem se je obrnil smeje k gospodarju, rekoč: »Upam, da mu odkažete boljše mesto, nego ga je imel pri obedu.«

Tudi svojih sodržnikov ni pando- niral. Nekoč se je spri v ministrskim svetu s finančnim ministrom Caillauxom. Ko je plesasti Caillaux odhajal, je zaklical »tiger« za njim: »Izzginite ven- dar že z vašimi 40 lasmi!« Clemenceau sam je bil pa še bolj plesast.

Bivšega prezidenta republike Deschanelja je odkrito zaničeval. Ko so mu sporočili, da je Deschanel padel iz vlada, ker se je naglji skozi okno in izgubil ravnotežje, je Clemenceau vzdihnil: »To ni mogoče, saj ima pre- lahko glavo!«

Clemenceau se je hotel lečati v Karlove vary. Nekoč je bil povabljen na izlet z avtomobilom. Pripeljali so se do gozda, kjer je stal čuvaj, ki jih ni hotel pustiti naprej. V družbi ni bilo nikogar, ki bi razumel nemščino. Zato so se peljali naprej, toda kmalu so na- leteli na drugega čuvaja, ki jim je ener- gično zastavil pot. Sofer je ustavil in začela so se dolga pogajanja. Gozdni čuvaj ni znal francosčine, izletnikom je bila pa nemščina španska vas. Clemenceau je postal nestopen, končno je pa skočil polonci in zakričal na ves glas: »Ich bin der Kaiser von Frankreich.« Čuvaj je skočil v stran in salutiral. Pot je bila mahoma prosta.

Pred ameriškim sodiščem.

V suhi Ameriki stoji aretiranec pred sodiščem.

— Kaj je vas privedlo sem? — ga vpraša sodnik.

— Dva stražnika.

— Po tem vas nisem vprašal, pač pa po vzroku. Če se ne motim, je kri- va pijanost.

— Priznavam, gospod sodnik, oba stražnika sta bila pijana.

Žrebanje v državni razredni loteriji

Dne 25. nov. 1929 so bile naslednje pri nas kupljene srečke iz- žrebane:

Din 40.000 št. 34.626

Din 4000.— štev. 17.929.

Din 2000.— štev. 30.903, 58.207, 99.800.

Din 500.— štev. 5732, 5747, 5792, 7516, 7518, 7649, 7690, 7698, 14.112, 17.925, 17.944, 17.964, 17.976, 17.983, 20.058, 20.080, 20.085, 20.142, 20.153, 20.168, 20.187, 34.610, 34.647, 40.512, 40.529, 40.531, 40.557, 55.832, 58.232, 58.357, 58.371, 58.387, 66.625, 66.626, 66.690, 75.767, 75.795, 75.797, 84.516, 84.525, 84.540, 84.561, 84.604, 84.659, 84.666, 84.699, 91.705, 99.729, 99.773, 99.846, 99.896, 100.738, 100.749, 103.109, 103.177, 103.196, 109.770, 109.875, 115.641, 120.104, 120.119, 120.187, 120.240, 123.815, 123.893, 123.956, 123.973.

Žrebanje se bo vršilo dc 2. decembra 1929. Za tekoči razred so vse srečke razprodane. Dobitke bomo izplačevali od 17. decembra dalje.

Za novo kolo bomo pravočasno priložili naročilnice. Srečke pridejo v promet po 10. decembru.

Zadružna hranilnica r. z. z o. z., Ljubljana, Sv Petra cesta št. 19.

>Mali oglasi<

Vsaka beseda 50 par. Plača se lahko tudi v znakah. Za odgovor znakom! — Na vprašanja brez znamke ne odgovorjamo. — Najmanjši oglaš 5—.

Drva, premog, koks

pri tvrdki »Kurivo«, Dunajska ce- sta 33. Telefon 3434. Javna skladišča (Balkan). 2552

20odstotne kronske bone

cupuje Pučka štedionica, založni- zavod d. d., Osijek, Desetičina ul. 27. 97-L

Pristen med

na prodaj od 100 kg naprej, s po- sodno vred, po 17 Din kg pri Lepi Josip, mizar, pošta Selnica ob Dra- vi. 2620

Prodaj

zaradi opustitve obrti dobro ohr- anjeno kovaško orodje in meh. — Poizve se pri Ivan Prešeren. Slov. Javornik 3. 2618

Starejšo žensko

oziroma vdovo za vodstvo gospo- dinstva iščem za vas v Bosni. 12 km od mesta. Mesečna plača 300 Din, stanovanje hrana in dobro ravnanje. Biti mora tudi dobra ku- harica. Ponudbe na naslov: Ana Jovanović, učiteljica, Gorinja (Ma- gđaj, Bosna). 2617

Mahovino

hrasta ali sliv in bučne koščice, suhe in rešane, kupujemo. Ponud- be z vzorcem na naslov: G. Hofmann in Co., Zagreb, Berniša- včeva 3. 2616

Premog

in DRVA najbolje vrste dobavila

L. Pogačnik

Bobričeva 5. Telefon 2059

94-L

Prikrjovalni tečaj

Krojačem, šiviljam, nešiviljam! Po- učevali bomo kroje za sezono 1930. Pričetek 9. decembra. Da- mam pouk v poljubnih urah. Ugod- ni plačilni pogoji. Krojno učilišče, Ljubljana, Stari trg 19. Kroji po meri. 2622

Snežne čevlje

in GALOŠE sprejema v popravilo tvrdka M. TREBAR, Sv. Pe- tra cesta 6.

Hotel-restavracijo

penzion ali sanatorij v Krap- skih Toplicah vis-a-vis kopališča o d d m v najem. Moderna zgrad- ba, brez inventarja, v pritličju 3 krasni veliki lokali, 2 manjši so- bi za restavracijo in kavarno, ku- hinja, loža za portirja in vse po- trebne pritlikline, v prvem nadst. 10 velikih sob, 3 manjše, vse par- ketirane in opremljene z moder- nimi pečmi s pečnicami in lsten- ci, sobe za služinčad, 2 veliki ve- randi, ves komfort, angleški klo- sti, vodovod, napeljava razsvetl- va, klet, kanalizacija, telefon, senčnat vrt in zelenjadni vrt, po- stalnišče avtobusov, žarišče vse- ga odličnega družabnega življenja. Odprt poleti in pozimi. Pogodba na več let. Odda se s 1. janu- jem 1930. V pošto pridejo samo resni ponudniki, zmožni slovenš- če in nemščine. Ponudbe nasloviti na: Jurkovič, lastnik, Zagreb, Pri- laz 6. 105/L

Za Miklavža

ure, briljant, zapeljive, ubani, do- za za svačice, srebrni nastavki! — Velika izbira. Ivan Pakiz, Ljubli- na, Pred škofijo 15. 2601 št. 87-L

Želodčno tinkturo

preizkušeno, proti zaprtju in dru- gim težavam želodca priporoča dr. G. Piccoli, lekarnar v Ljub- na, Pred škofijo 15. 2601 št. 87-L

Dražba posestva

št. 55 in 57 na Poljanski cesti v Ljubljani bo dne 29. novem. ob 10. dop. na sodišču soba 15. Posestvo bo stoji iz dveh hiš z gospodarskim poslopjem, z gostilno in mesarijo ter vrtom, dalje treh parcel za stavbišče na Ižanski cesti.

Orehova jedrca

na drobno in na debelo nudi

Asim Arslanagič, Sara'ovo

za engros pakovano v zabojih po 25 kg netto, en detail v poštnih zavetkih do 20 kg po ceni 32 za kg.

POŠILJATEV PO POVZETJU.

Najboljši brnski blagovi

Zaamčeno čistovolneno moške in damske blagove zadnjih novosti za

lesensko in zimsko sezilo razpošilja starorenomirana ZALOGA TVORNICE SUKNA

Siegel - Imhof — Brno

Palackého tř. 12, Češkoslovaška

Največja izbira. Najnižje tvorniške cene. Najsolidnejša izvršitev vseh naročil. — Na zahtevo vzorci zastoni in poštne prosto

CORONA

ADICIJSKI STROJ

najnovije izdelave na zalogi pri tvrdki

Lud. Baraža, Ljubljana

SELENBURGOVA UL. 6 — Tel. 29-80

Makulturni papir

kg à Din 4.—

oročaja urava "Slov. Naroda"